

PRZEZ PRAWIE PÓŁ WIEKU STOLICĄ POWIATU CHODZIESKIEGO BYŁ KOLMAR

Nadawanie miastom imion bóstw, wodzów, królów czy zasłużonych postaci nie należy w historii do rzadkości. Bardzo łatwo przytoczyć tu nazwy Aten, Aleksandrii, Petersburga czy choćby San Francisco. Warto jednak pamiętać, że także Chodzież w latach 1877–1920 (oraz w latach okupacji hitlerowskiej 1939–45) nosiła imię upamiętniające swojego starostę-landrata, Axela von Colmar-Meyenburga.

Axel Karl Hermann von Colmar-Meyenburg urodził się 29 grudnia 1840 roku w Zütze, niedaleko Schwedt nad Odrą (obecnie miejscowość przy granicy niemiecko-polskiej, na południe od Szczecina) jako najstarszy syn majora i właściciela ziemskiego Ferdinanda Karla Dageberta von Colmara oraz Anny Marii Lüdicke. Przez 6 lat uczęszczał do francuskiego gimnazjum w Berlinie, studiował prawo w Heidelbergu, Lipsku i Berlinie. Z początkiem 1863 roku przybył do Frankfurtu nad Odrą, gdzie podjął pracę w strukturach sądowych, a dwa lata później w administracji we Frankfurcie nad Odrą i Poczdamie. 7 maja 1866 roku poślubił Tonię (Antoninę albo wg innych źródeł Georginę) von Lauer, córkę osobistego lekarza cesarza, w tamtym momencie jeszcze tylko króla pruskiego, Wilhelma I, który pomimo, że tego samego dnia ogłosił mobilizację (wojna Prus z Austrią) zdołał wziąć udział w uroczystości weselnej. Z tego małżeństwa urodziły się cztery córki oraz syn, którego ojcem chrzestnym został sam cesarz, wspomniany Wilhelm I. W 1901 roku, po śmierci pierwszej żony w 1896 roku, wziął ponowny ślub z Karoliną Pückler, owdowiałą hrabiną Koenigsmarck.

wincji, w Lüneburgu (pobierał tam pensję w wysokości 11400 marek rocznie), gdzie sprawował swój urząd aż do wycofania się z aktywności publicznej w 1899 roku. Chodzieski landrat sprawował jednak jeszcze inne, ważniejsze funkcje. W latach 1877–1903 zasiadał w pruskiej izbie deputowanych oraz w latach 1877–1899 w Reichstagu. Należał do partii konserwatywnej. W 1905 roku, w wieku 65 lat, przeszedł na emeryturę.

W jaki sposób Axel von Colmar odnosił się do Chodzieży, miasta, które nosiło jego imię? Bezsprzecznie, za jego czasów, miasto wstąpiło na drogę wzrostu i postępu

Starosta, który dał nazwę miastu

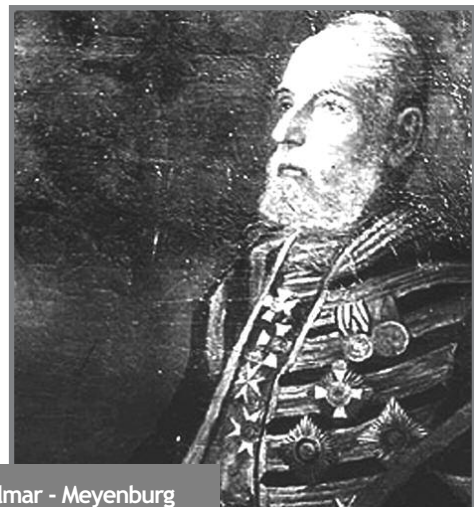
TADEUSZ MATRASZEK

dzięki otwarciu przechodzącej przez Chodzież linii kolejowej Poznań-Piła. Dzięki staraniom Colmara dworzec powstał w mieście, nie poza nim, jak pierwotnie planowano. Landrat doglądał spraw związanych z budową sieci drogowej. Występował też przeciw pojawiającym się, tu i ówdzie, w powiecie ruchomkom o podłożu antysemitycznym, opowiadając się za równością dla obywateli, niezależnie od ich pochodzenia (oczywiście ta równość dotyczyła wszystkich jako obywateli niemieckich, gdyż za takich też uznawał mieszkających w Rzeszy zarówno Polaków jak i Żydów) wedle zasady „każdy powinien otrzymać to, na co zasługuje”. Ponadto wprowadził do katolickich szkół w całym powiecie nowe prawo szkolne.

Colmar z pewnością ulegał wpływowi pierwszej żony, która pobyt w tak oddalonym od Berlina miejscowości uznawała niemal za wygnanie. Sam landrat zawsze miał ambitniejsze plany niż pozostanie włodarzem w prowincjonalnym względem stolicy mieście, o czym świadczyły jego działania na arenie politycznej i opuszczenie Cho-

Axel von Colmar - Meyenburg

bezpieczając w ten sposób, aby ten najważniejszy lokalny urząd mieścił się w centrum powiatu, nie na jego krańcach.

Ponadto dworzec kolejowy, który służy nam do dziś, również dzięki jego staraniom, nie powstał w Studzieńcu, ale w sercu Chodzieży. Dodatkowo uratował w 1879 roku upadającą fabrykę fajansu, a liczba ludności miasta, od czasów jego rządów w mieście aż do wybuchu I wojny światowej, podwoiła się.

Landrat Axel von Colmar-Meyenburg zmarł w swoim rodzinnym mieście, w posiadłości Zütze, gdzie 71 lat wcześniej przyszedł na świat.

Źródła:

Kolmarer Kreiszeitung, nr 152, 28 grudnia 1911.

Telke Martin, Axel Karl Hermann von Colmar Meyenburg, ostfriesischelandschaft.de

Biefang A., Bismarcks Reichstag: Das Parlament in Der Leipziger Strasse, Düsseldorf 2002.

Gutsherren und Unternehmer, Axel Karl Hermann von Colmar, www.schwedt.eu

Acta Borussica, Die Protokolle des Preussische Staatsministeriums 1817-1934/38, b.7-8, Hildesheim, 1999-2003.

dzieży dla wyższych stanowisk, gdy tylko nadarzyła się stosowna ku temu okazja. Z drugiej strony, ambicje nie

musiały wcale oznaczać negatywnego stosunku do miasta. Colmar zatroszczył się o to, aby urząd starostwa nie został

przeniesiony do Piły. Zaoszczędził i przeznaczył 70 tys. marek na budowę siedziby starostwa w Chodzieży, za-